

Aan: Ministerie van VWS
T.a.v. de Minister voor Medische Zorg en Sport, dhr. B.J. Bruins
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

Van: Commissie onderzoek faillissementen ziekenhuizen
Postbus 95404
2509 CK Den Haag

Onderwerp: Voortgangsbrief Commissie onderzoek faillissementen ziekenhuizen

Den Haag, 11 juli 2019

Geachte heer Bruins,

In januari 2019 is de door u aangestelde commissie onderzoek faillissementen ziekenhuizen gestart met haar onderzoek naar de gang van zaken rondom de faillissementen van het MC Slotervaartziekenhuis en de MC IJsselmeerziekenhuizen. In deze brief informeert de commissie u over de voortgang van haar onderzoek.

Het onderzoek heeft verschillende doelen. Allereerst wordt beoogd inzichtelijk te maken hoe het proces rondom de faillissementen is verlopen, waarbij aandacht is voor de handelswijze van elk van de betrokken partijen. Daarnaast heeft het onderzoek tot doel om de context waarbinnen betrokkenen handelden en reageerden in kaart te brengen, teneinde te kunnen begrijpen waarom partijen hebben gehandeld zoals ze hebben gedaan. Het derde, en wellicht tevens belangrijkste doel is om lessen te formuleren waarmee soortgelijke voorvallen kunnen worden voorkomen, dan wel de negatieve effecten kunnen worden verminderd.

Aanpak onderzoek

Om het handelen van partijen te kunnen begrijpen en lessen te kunnen trekken, acht de commissie het van belang om een goede en uitgebreide reconstructie te maken van het proces rondom de faillissementen, waarbij het handelen van de verschillende partijen onderscheiden wordt. Daarbij beperkt de commissie zich niet tot de laatste periode waarin de financiële problemen een urgent karakter kregen, maar gaat zij verder terug in de tijd.

De commissie heeft zich in eerste instantie gericht op het verrichten van dossieronderzoek. De commissie heeft daartoe in januari en februari informatieverzoeken verstuurd aan betrokken overheidspartijen, de in deze casussen belangrijkste zorgverzekeraar, en aan de curatoren van de beide ziekenhuizen.

Het onderzoeksteam is in maart gestart met het houden van interviews. In de periode maart-mei heeft het onderzoeksteam ruim veertig betrokkenen geïnterviewd. In de maand juni heeft de commissie zelf interviews gehouden met een aantal betrokkenen en experts. De komende weken vinden rondetafelgesprekken plaats. Na de zomer zal de commissie nog met een aantal betrokkenen spreken.

De afgelopen maanden zijn tevens benut om de grote hoeveelheid ontvangen documenten te bestuderen en te analyseren. De commissie verwacht in de zomer haar dossierstudie grotendeels te kunnen afronden, waarna in het najaar het onderzoeksrapport wordt geschreven.

Het verkrijgen van de gevraagde informatie heeft (veel) meer tijd gekost dan de commissie vooraf had ingeschat. De commissie had ingeschat dat de aangeschreven instanties binnen een maand de gevraagde documentatie zouden kunnen leveren. In de praktijk bleek dit drie maanden of langer te duren. Thans beschikt de commissie over een groot deel van de gevraagde informatie, maar heeft zij helaas nog geen informatie mogen ontvangen van de curatoren van de MC IJsselmeerziekenhuizen, die de interne documentatie van dit ziekenhuis beheren. De vertraging bij het verkrijgen van de benodigde documenten voor de dossierstudie, heeft gevolgen voor de planning en mogelijk ook de inhoud van het onderzoek. In deze brief wordt hier nader op ingegaan. Daarnaast wordt uiteen gezet wat de voornaamste oorzaken zijn van de knelpunten bij het verschaffen van informatie aan de commissie.

De toegankelijkheid van informatie

Gebleken is dat het ontsluiten van de benodigde informatie een tijdrovende klus was voor de meeste organisaties die de commissie heeft benaderd. Dit werd onder meer veroorzaakt doordat mailboxen van meerdere medewerkers moesten worden doorzocht, documenten in verschillende systemen opgeslagen waren, en een deel van de gevraagde informatie alleen beschikbaar bleek te zijn in papieren archieven. Het zoeken, ontsluiten en in sommige gevallen digitaliseren van de documenten nam daardoor veel tijd in beslag. De bestudering van de ontvangen documentatie leidde in veel gevallen bovendien tot aanvullende informatieverzoeken van de commissie. De commissie is de aangeschreven partijen dankbaar voor hun inspanningen en bereidwilligheid om mee te werken aan haar informatieverzoeken.

Juridische belemmeringen

Het ontbreken van een wettelijke grondslag waarmee andere dan overheidspartijen verplicht kunnen worden om de commissie de gevraagde informatie te verschaffen, leidde ertoe dat de curatoren van de beide ziekenhuizen en de belangrijkste zorgverzekeraar aanvankelijk terughoudend waren in het verschaffen van de benodigde informatie. Niettegenstaande het feit dat deze partijen steeds de intentie uitspraken om mee te werken aan de informatieverzoeken, wezen zij erop in de praktijk belemmeringen te ervaren bij het ter beschikking stellen van de documenten.

Een belangrijk aandachtspunt daarbij vormde het feit dat het onderzoeksdossier van de commissie na afronding van haar onderzoek – conform de Archiefwet – wordt overgedragen aan het ministerie van VWS. Dankzij de constructieve opstelling van de zorgverzekeraar en de curatoren van het MC Slotervaartziekenhuis is de commissie, na advies van ter zake deskundige juristen, met deze partijen tot een oplossing gekomen waarbij de commissie toegang heeft gekregen tot de betreffende documenten.

Een ander obstakel van juridische aard betrof het vraagstuk in hoeverre het overdragen van documenten aan de commissie al dan niet in lijn is met de Algemene Verordening Persoonsgegevens (AVG), omdat de gevraagde documenten persoonsgegevens bevatten. Dit bleek een complex juridisch vraagstuk, wat maakte dat een helder juridisch advies over de vraag of en onder welke voorwaarden documenten aan de commissie konden worden verstrekt, de nodige tijd in beslag nam. Ook op dit punt zijn de commissie en de

zorgverzekeraar evenals de curatoren van het MC Slotervaartziekenhuis tot een werkwijze gekomen die recht doet aan de eisen die de wet hieraan stelt.

Tot slot speelde het hiermee samenhangende punt dat verstrekkers van informatie aangaven dat zij niet op voorhand konden overzien of de te verstrekken documentatie anderen zou kunnen schaden, hetgeen tot aansprakelijkheidsstellingen zou kunnen leiden. Om ook op dit punt helderheid te krijgen en de nodige waarborgen in te bouwen, bleek gedegen juridisch advies nodig en zijn op basis daarvan afspraken gemaakt met de betreffende instanties.

Huidige stand van zaken informatieverstrekking

Als gevolg van bovengenoemde knelpunten beschikt de commissie veel later dan gepland over de benodigde documenten voor haar dossierstudie, en zal een deel van de opgevraagde documenten – te weten de stukken die onder het beheer van de curatoren van de MC IJsselmeerziekenhuizen vallen - de commissie in het geheel niet bereiken.

In de maanden februari tot en met mei ontving de commissie in verschillende tranches de documenten van overheidsinstanties. Het eerste deel van de documenten van de zorgverzekeraar was medio april beschikbaar, en aan aanvullende verzoeken wordt thans medewerking verleend. Met de curatoren van het MC Slotervaartziekenhuis is de commissie na constructief overleg tot overeenstemming gekomen over de waarborgen die nodig zijn om de documenten ter beschikking te kunnen stellen. Deze afspraken zijn recentelijk door de rechter-commissaris goedgekeurd. Het eerste deel van de bij de curatoren van het MC Slotervaartziekenhuis opgevraagde documenten zijn deze week ter beschikking gesteld. Daarnaast heeft de commissie van een aantal andere partijen specifieke documentatie ontvangen.

Curatoren MC IJsselmeerziekenhuizen

Het is de commissie niet gelukt om met de curatoren van de MC IJsselmeerziekenhuizen tot afspraken te komen over de wijze en voorwaarden waaronder de opgevraagde documenten ter beschikking kunnen worden gesteld aan de commissie. De commissie heeft getracht met deze curatoren tot eensluidende afspraken te komen als de afspraken die met de curatoren van het MC Slotervaartziekenhuis zijn gemaakt en die door de betreffende rechter-commissaris zijn goedgekeurd.

De curatoren van de MC IJsselmeerziekenhuizen stellen zich echter op het standpunt pas bereid te zijn medewerking aan het onderzoek te verlenen, indien eerst aan een aantal op die afspraken aanvullende, en in de ogen van de commissie onacceptabele voorwaarden wordt voldaan. Een van die voorwaarden waar de commissie niet mee akkoord wil en kan gaan, is dat de commissie zich in haar onderzoek beperkt tot een aantal te onderzoeken partijen die van tevoren zijn bepaald, en dat bij uitbreiding van het onderzoek naar andere partijen eerst aan nadere voorwaarden moet zijn voldaan. Daarnaast stellen deze curatoren zich op het standpunt dat de commissie geen onderzoek mag doen naar het handelen van de curatoren zelf.

Met deze en andere voorwaarden kan en wil de commissie niet akkoord gaan, daar deze voorwaarden indruisen tegen de waarden waar de commissie voor staat, te weten op onafhankelijke wijze onderzoek doen naar het proces rondom de faillissementen en het handelen van partijen, met als doel hier lessen uit te trekken om soortgelijke voorvallen in de toekomst te voorkomen.

Bovenstaande heeft tot gevolg dat de commissie - naast de reeds opgelopen vertraging - haar onderzoek waar het de interne besluitvorming binnen de MC IJsselmeerziekenhuizen betreft, niet in de volle breedte zal kunnen uitvoeren. De commissie zal zich waar het dit ziekenhuis betreft immers uitsluitend kunnen baseren op interviews en documenten die door betrokkenen uit eigen beweging aan de commissie ter beschikking zijn gesteld. Hoewel de commissie dankbaar is voor de ervaren medewerking van voormalig bestuurders, aandeelhouders, commissarissen en andere functionarissen uit dit ziekenhuis, brengt het ontbreken van zicht op onderliggende documenten belangrijke beperkingen met zich mee voor het onderzoek. In het te publiceren onderzoeksrapport zal de commissie de aard van deze beperkingen nader toelichten.

De commissie streeft ernaar de opgelopen vertraging als gevolg van de complicaties bij het verstrekken van documentatie tot het minimum te beperken, en stelt alles in zijn werk om nog dit jaar haar rapport te publiceren.

Hoogachtend,

Jaap van Manen, voorzitter

Pauline Meurs

Mark van Twist